

Monumentnummer*: 528026

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **07 november 2005**
Kadaster deel/nr **82631/91**

*Woonplaats** **Driebergen-Rijsenburg** *Gemeente** **Utrechtse Heuvelrug** *Provincie** **Utrecht**

Locatiennaam **Driebergen-Rijsenburg** *Locatieomschrijving*

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Driebergen-Rijsenburg	D			280
Driebergen-Rijsenburg	D			621
Driebergen-Rijsenburg	D			705
Driebergen-Rijsenburg	D			271
Driebergen-Rijsenburg	D			266
Driebergen-Rijsenburg	D			615
Driebergen-Rijsenburg	D			282
Driebergen-Rijsenburg	D			275
Driebergen-Rijsenburg	D			273
Driebergen-Rijsenburg	D			622
Driebergen-Rijsenburg	D			617
Driebergen-Rijsenburg	D			706
Driebergen-Rijsenburg	D			286
Driebergen-Rijsenburg	D			623
Driebergen-Rijsenburg	D			245
Cothen	D			298
Driebergen-Rijsenburg	D			625
Driebergen-Rijsenburg	D			247

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Driebergen-Rijsenburg	D			616
Driebergen-Rijsenburg	D			703
Driebergen-Rijsenburg	D			272
Driebergen-Rijsenburg	D			291
Driebergen-Rijsenburg	D			285
Driebergen-Rijsenburg	D			255
Driebergen-Rijsenburg	D			618
Driebergen-Rijsenburg	D			277
Driebergen-Rijsenburg	D			284
Driebergen-Rijsenburg	D			521
Driebergen-Rijsenburg	D			269
Driebergen-Rijsenburg	D			704
Driebergen-Rijsenburg	D			628
Driebergen-Rijsenburg	D			522
Driebergen-Rijsenburg	D			281
Driebergen-Rijsenburg	D			274
Driebergen-Rijsenburg	D			283
Driebergen-Rijsenburg	D			620
Driebergen-Rijsenburg	D			774
Driebergen-Rijsenburg	D			246
Driebergen-Rijsenburg	D			629
Driebergen-Rijsenburg	D			244
Driebergen-Rijsenburg	D			619
Driebergen-Rijsenburg	D			278
Driebergen-Rijsenburg	D			773
Driebergen-Rijsenburg	D			276

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE PARK- EN TUINAANLEG.

De aanleg van de buitenplaats wordt bepaald door de langgerekte vorm van de middeleeuwse ontginningsverkaveling. Een structuur van elkaar loodrecht kruisende waterlopen verdeelt de grond in kleinere rechthoekige kavels. Nog steeds zijn de meeste kavels uitsluitend utilitair in gebruik. De grootste open ruimte, weiland, bevindt zich aan de noordzijde en noordoostzijde, aansluitend aan het huis. Door bosaanplant is thans een besloten karakter ontstaan. Rondom het huis heeft dit de karakteristiek van een park. Langs de randen en in het noordelijke deel bestaat het deels uit produktiehout en deels uit natuurgebied. Een aantal zichtassen is tengevolge

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van de bosaanplant verdwenen.

Tot de oudere geometrische opzet hoort in de eerste plaats de DUBBEL OMGRACHTE HUISPLAATS met ten noorden hiervan de zogeheten ACHTERLAAN. Deze Achterlaan is de oudste zichtas op het huis vanaf de Langbroekerdijk. Een tweede oudere LAAN loopt langs de oostzijde van het huis. Deze beide lanen zijn in de late 18de eeuw met elkaar verbonden door een LAAN met een gebogen verloop die door zijn vorm als landschappelijk kan worden aangemerkt. Voorts is er de zogeheten SCHEEPSSLOOT aan de westzijde. Dit is één van de oude toegangswaterwegen.

Tot de 18de-eeuwse formele aanleg behoort de min of meer symmetrische opzet van het VOORPLEIN met de beide bouwhuizen (hoewel de oranjerie op zich ouder is) en de OPRIJLAAN met DWARSLAAN. Oorspronkelijk had de oprijlaan overigens een gebogen verloop. Pas in de late 19de eeuw of begin 20ste eeuw is deze zodanig verlegd dat hij loodrecht op het huis gericht is. Aan het begin van de oprijlaan staat een laat 18de-eeuws hek met gemetselde pijlers in blokpatroon en bekroond met schilddragende griffioenen. Dit is na 1950 van elders overgeplaatst en op dit punt herbouwd.

Het voorplein is ontstaan door de oorspronkelijke voorburcht naar het oosten te vergroten. Een ouder gebouw naast de oranjerie werd afgebroken en een nieuw koetshuis completeerde de symmetrische opzet. Later is de rechthoekige vorm gewijzigd tot de huidige U-vorm door twee losse eilandjes in de gracht bij het voorplein te trekken. De inrichting van het voorplein met de buxushaag is recent evenals de zonnwijzer die er staat.

Uit de periode van verfraaiingen na 1735 resteren verder het GRAND CANAL dat het gebied ten noorden van het hoofdhuis ongeveer halverwege in dwarsrichting doorsnijdt, aan de oostzijde eindigend in een ronde KARPERVIJVER. Het grand canal en de karperkom worden omzoomd met een dubbele rij eiken ("allée double"). De halfronde vorm van de gracht aan de noordzijde van het huis dateert eveneens uit deze periode en is door vergraving tot stand gekomen. Ook de plaats van de moestuin ten noordwesten van het huis is in de 18de eeuw vastgelegd. De moestuin heeft overigens een 20ste eeuwse invulling.

In de loop van de 19de eeuw vindt in de directe omgeving van het huis een transformatie naar een landschappelijke aanleg plaats met grote boomgroepen en een padenpatroon in combinatie met een ZICHTASSEN STELSEL met in oorsprong vier zichtassen (twee hiervan, richting Kromme Rijn zijn aan het einde beplant in verband met de verkeerssituatie). Tezamen met oudere zichtlijnen, waarvan een deel inmiddels ook weer verdwenen is, resteren er thans vier met het huis als middelpunt: van het huis over de oprijlaan, van het huis naar de Achterlaan, van het huis in zuidoostelijke richting (Botervat) en van het huis naar het Slingerpad.

In de late 19de eeuw zijn voor die tijd opmerkelijke, want dan al zeer late elementen toegevoegd. Dit zijn het SLINGERPAD aan de oostzijde dat naar de karperkom leidt. Aan weerszijden wordt een beplanting van historische essenstobben aangetroffen en een tweetal boomgroepen. En het ENGELSCHE WERK in het noordoostelijke deel van het park gelegen. Dit op zich zelf staande parkje vertoont een geaccidenteerd terrein. Het padenverloop heeft een slingerende aanleg. Voorts een meanderende waterloop waarin een eilandje. De laan die toegang geeft tot dit parkje is beplant met eiken.

Waardering

De HISTORISCHE PARK- EN TUINAANLEG is van algemeen belang vanwege:

- cultuurhistorische waarde vanwege de ouderdom, in het bijzonder de nog herkenbare middeleeuwse structuur;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- tuinhistorische waarde als voorbeeld van een geometrisch formele aanleg waarbinnen enkele landschappelijke elementen zijn opgenomen;

- ensemble waarde vanwege de functioneel-ruimtelijke samenhang van de onderdelen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg